

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 17.6.2014
COM(2014) 357 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

o strategii Evropské unie pro jadranský a jónský region

{SWD(2014) 190 final}

{SWD(2014) 191 final}

Obsah

1.	ÚVOD	3
2.	VÝZVY A PŘÍLEŽITOSTI	4
2.1	VÝZVY	4
2.2	PŘÍLEŽITOSTI	5
3.	ODPOVĚĎ: AKČNÍ PLÁN	6
3.1.	MODRÝ RŮST	7
3.2.	PROPOJENÍ REGIONU	8
3.3.	KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	9
3.4.	UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH	10
4.	SPRÁVA A PROVÁDĚNÍ	10
5.	VAZBY NA POLITIKY EU	12
6.	ŠIRŠÍ VAZBY	12
7.	ZÁVĚRY	13
PŘÍLOHA	MAPA STRATEGIE EVROPSKÉ UNIE PRO JADRANSKÝ A JÓNSKÝ REGION	14

1. Úvod

Toto sdělení vyjasňuje potřeby a potenciál inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění v jadranském a jónském regionu. Vytváří rámec pro soudržnou makroregionální strategii a akční plán k řešení souvisejících problémů a využívání příležitostí, a to prostřednictvím spolupráce mezi zúčastněnými zeměmi.

Region je funkční oblastí, která je vymezena především pánví Jaderského a Jónského moře. Region, který zahrnuje také významnou část suchozemské plochy, přistupuje k mořským, pobřežním a suchozemským oblastem jako ke vzájemně propojeným systémům. Zázemí přístavů sehrává významnou úlohu i vzhledem ke zvýšenému pohybu zboží, služeb a osob v důsledku přistoupení Chorvatska k EU a vzhledem k vyhlídce dalších zemí v regionu na přistoupení k EU. Úsilí o propojení pevniny a moře také obrací pozornost k dopadům neudržitelných pozemních činností na pobřežní oblasti a mořské ekosystémy.

Region, který je domovem více než 70 milionů lidí, sehrává klíčovou úlohu v posilování zeměpisné kontinuity v Evropě. Strategie navazuje na jadransko-jónskou iniciativu¹, která sdružuje osm zemí. Mapu naleznete v příloze. Strategie je otevřená i dalším partnerům v regionu.

Prosperita, již bude dosaženo prostřednictvím obchodu a podnikání, umožní regionu překonat hospodářskou krizi. Jeho obyvatelé si zaslouží lepší vyhlídky na zaměstnání, lepší mobilitu, bezpečnější a integrovanější dodávky energie i kvalitnější životní prostředí.

Evropská rada v prosinci 2012 vyzvala Komisi, aby do konce roku 2014 předložila strategii EU pro jadranský a jónský region (EUSAIR). Obecným cílem této strategie je podporovat udržitelnou hospodářskou a sociální prosperitu v regionu prostřednictvím růstu a tvorby nových pracovních míst a také zlepšováním jeho atraktivity, konkurenceschopnosti a propojenosti způsobem, který bude zajišťovat ochranu životního prostředí a zaručí zdravé a vyvážené mořské a pobřežní ekosystémy. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím spolupráce zemí, které sdílí společnou historii i zeměpisnou polohu. Díky posílenému provádění stávajících politik EU v regionu přináší strategie jednoznačnou evropskou přidanou hodnotou a zároveň nabízí všem zúčastněným zemím jedinečnou příležitost, aby své politiky uvedly do souladu s celkovou vizí strategie Evropa 2020. Strategie tak přispěje k přiblížení zemí západního Balkánu k EU i tím, že jim nabídne příležitost k úzké spolupráci s členskými státy při řešení společných výzev a využívání společných příležitostí specifických pro tento region.

Tato strategie využívá:

- více než desetileté zkušenosti s mezivládní jadransko-jónskou iniciativou. Díky úspěšné spolupráci již byly vytvořeny silné vazby mezi zúčastněnými zeměmi, které pak umožnily i navázání regionální spolupráce mezi městy, obchodními komorami či vysokými školami;

¹ Mezivládní jadransko-jónská iniciativa byla zahájena v roce 2000 s cílem posílit regionální spolupráci, podporovat politickou a hospodářskou stabilitu a vytvořit tak pevný základ pro proces evropské integrace.

- námořní strategii pro Jaderské a Jónské moře, kterou Komise přijala dne 30. listopadu 2012² a která se zaměřuje na příležitosti pro modrý růst v oblasti obou moří;
- náhodný souběh zahájení strategie se začátkem programového období na léta 2014–2020. Ten umožňuje systematické začleňování tohoto přístupu do evropských, vnitrostátních a regionálních programů i mobilizaci všech politik a programů na jeho podporu;
- zkušenosti získané v rámci stávajících makroregionálních strategií³, tj. strategie EU pro region Baltského moře a strategie EU pro dunajský region, a to i s ohledem na spolupráci se zeměmi mimo EU. Zde se například ukázala potřeba zaměřit se na omezený počet společných úkolů a/nebo příležitostí a zajistit vlastní odpovědnost, odhodlání a vedení ze strany zúčastněných zemí. Rovněž se ukázala potřeba posílení institucionální a administrativní kapacity.

2. VÝZVY A PŘÍLEŽITOSTI

2.1 VÝZVY

Jadransko-jónský region sdílí řadu společných výzev. V minulosti se podstatná část tohoto regionu potýkala se složitými politickými a hospodářskými okolnostmi a také konflikty. Nicméně přistoupení Slovinska a Chorvatska k EU a vyhlídka dalších zemí na členství poskytují příležitost k posílení vazeb a překonání dědictví minulosti. Hlavními výzvami jsou:

- **Sociálně-ekonomické rozdíly:** jednotlivé země se od sebe výrazně liší jak z hlediska HDP na obyvatele, tak z hlediska míry nezaměstnanosti. Zatímco některé regiony mají až o 20 % vyšší HDP na obyvatele oproti průměru EU a jen 4% míru nezaměstnanosti, v jiných regionech je HDP na obyvatele 70 % pod tímto průměrem a míra nezaměstnanosti zde dosahuje 30 %. Kvůli nedostatku kapacit podniky nedostatečně využívají nadnárodní rozměr uvádění na trh, inovací a výzkumu, zejména v modré ekonomice. Klastřů spojujících podniky, výzkum a veřejný sektor je jen málo.
- **Doprava:** region se potýká se značnými nedostatky v oblasti infrastruktury, zejména infrastruktury spojující dlouholeté členské státy Evropské unie a ostatní země, což má za následek špatnou dostupnost. Zejména silniční a železniční síť západního Balkánu vyžaduje naléhavé opravy, odstranění tzv. úzkých hrdel a rozšíření spojení, intermodální spojení, systémy řízení dopravy a zvýšení kapacity. Přetížení námořní dopravy se zvyšuje a je třeba zmodernizovat kapacity v rámci dohledu a koordinace. Pohybu rovněž brání příliš dlouhé čekací doby a vleklé postupy na hranicích. Multimodální doprava je málo rozvinutá.
- **Energetika:** propojení elektrických sítí je stále nedostatečné, což brzdí rozvoj integrovaného trhu s energií, omezuje kapacity a brání ziskovému využívání obnovitelných zdrojů energie. Pro zajištění účinných a diverzifikovaných dodávek energie budou navíc nezbytné investice do plynárenských sítí, včetně zařízení pro LNG.

² COM(2012) 713.

³ COM(2011) 381; SEK(2011) 1071; COM(2012) 128, COM(2013) 181; COM(2013) 468; SWD(2013) 233.

- **Životní prostředí:** intenzivnější využívání mořského a pobřežního prostoru člověkem ohrožuje ekosystémy. Neudržitelný cestovní ruch vytváří tlak na vodu, půdu a biologickou rozmanitost. Jaderské moře je díky své mělké a polouzavřené povaze⁴ náchylné ke znečištění. Nadměrný rybolov, vyřazená rybolovná zařízení a neekologické postupy akvakultury představují hrozbu pro biologickou rozmanitost moří i pro lidské zdraví. Situaci dále zhoršují nezpracované odpadní vody a pevné odpady pocházející zejména z pozemních zdrojů, odtok hnojiv ze zemědělské činnosti způsobující eutrofizaci, invazivní druhy z balastních vod a znečištění způsobené těžbou ropy a zemního plynu. Na kvalitu ovzduší mají také negativní vliv emise z lodní dopravy a pozemních činností (přístavy, průmysl), které ještě zhoršují místní klimatické a zeměpisné podmínky. Nezákonný lov stěhovavých ptáků má dopady na EU jako celek. Stále nejsou dokončeny sítě chráněných oblastí, jako např. NATURA 2000 a Emerald.
- **Přírodní a lidmi způsobená nebezpečí a rizika vyplývající ze změny klimatu:** vedle výrazné seismické aktivity je region vystaven nepříznivým dopadům změny klimatu a je vůči těmto změnám zranitelný. Velkou výzvou představuje absence společného posuzování rizik, společného řízení rizik katastrofy a společné integrované strategie pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně. Vzhledem k odlišné úrovni zkušeností, zdrojů a know-how se státy samy nedokážou vypořádat se stoupajícími hladinami moří, záplavami, suchy, erozí půdy a lesními požáry.
- **Administrativní a institucionální problémy:** musí být posíleny kapacity na vnitrostátní, regionální a místní úrovni s cílem zajistit vhodné struktury pro práci s přeshraničními protějšky a koordinaci v rámci všech politik. Pokud jde o sbližování právních předpisů s právními předpisy EU a přístup k finančním nástrojům, pracují jednotlivé země různě rychle, což je riziko, které zabraňuje provádění makroregionálního přístupu. Problémy se vyskytují rovněž v boji proti korupci, která podkopává důvěru veřejnosti a oslabuje rozvoj. Migrační tlak a přeshraniční organizovaná trestná činnost vyžaduje koordinované politiky v oblasti bezpečnosti hranic.

2.2 PŘÍLEŽITOSTI

Region také nabízí množství příležitostí se značným potenciálem pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění:

- **Modrá ekonomika** může významně přispět k růstu. Do této ekonomiky spadají oblasti, jako je vývoj modrých technologií k udržitelné výrobě a spotřebě potravin z mořských živočichů. Patří sem i specializované trhy, jako např. rekreační činnosti, činnosti pro volný čas nebo pořádání okružních plaveb. Inovace mohou poskytnout zranitelnému odvětví loďařství příležitost k přechodu k nízkoemisním a energeticky účinným plavidlům⁵ i ke spolupráci s příbuznými odvětvími, včetně námořního vybavení a robotiky.
- **Propojení:** region se nachází na jedné z významných evropských křižovatek. Jaderské a Jónské moře tvoří přírodní vodní cestu pronikající hluboko do EU. Ta nabízí nejlevnější námořní trasu z Dálného východu přes Suez, díky níž je cestovní vzdálenost na trhy

⁴ Severní Jadran má průměrnou hloubku asi 50 metrů. Vody Jaderského moře se s vodami Středozevního moře vymění jen jednou za 3 až 4 roky.

⁵ S ohledem na SO₂, NO₂ a částice.

střední Evropy o 3 000 km kratší než trasa přes severní přístavy. Existuje potenciál pro lepší propojení mezi pevninou a mořem a lepší intermodální dopravu, což by posílilo konkurenceschopnost ekonomik ve vnitrozemí.

- **Kulturní a přírodní dědictví a biologická rozmanitost:** ve spojení s výjimečnou přírodní krásou představuje kulturní, historické a archeologické dědictví regionu jednu z jeho nejsilnějších předností. Může se pochlubit světoznámými městy (Benátky, Dubrovník, Mostar, Atény) a přírodními lokalitami (Plitvická jezera a Skadarské jezero). Oblast je rovněž biologicky velmi rozmanitá: má mimořádně bohatou flórou, zejména v ekoregionu Dinárského pohoří.
- **Cestovní ruch:** cestovní ruch – jakožto rychle rostoucí odvětví, které už v současnosti nejvíce přispívá k HDP – by mohl dále těžit ze zvýšené a trvalé spolupráce, a rozšířit tak trh a svoji sezonu. Region může nabízet ukázkové příklady udržitelných, odpovědných a diverzifikovaných produktů cestovního ruchu a služeb. Stávající obchodní příležitosti mohou být využívány dynamičtěji, např. pořádáním okružních plaveb, které budou pomáhat místním ekonomikám, nebo formou rekreačního rybolovu. Udržitelné řízení cestovního ruchu může pomoci odstranit byrokracii, vytvořit lepší podnikatelské prostředí i prostředí pro malé a střední podniky, vytvořit společné normy, pravidla i statistiky a podporovat partnerství veřejného a soukromého sektoru.

3. ODPOVĚĎ: AKČNÍ PLÁN

Ve své zprávě⁶ o přidané hodnotě makroregionálních strategií Komise doporučuje, aby se nové makroregionální strategie soustředily na omezený počet přesně určených cílů, u nichž existuje konkrétní potřeba zlepšení spolupráce na vysoké úrovni. Byly proto uskutečněny rozsáhlé konzultace se zúčastněnými stranami využívající přístup zdola nahoru, jejichž cílem je stanovit jednoznačné cíle specifické pro tento region.

Za tímto účelem bude přijat průběžný⁷ akční plán, který bude doprovázet strategii a rozšiřovat námořní rozměr tak, aby zahrnoval i vnitrozemí. Tento akční plán, který spočívá na čtyřech vzájemně propojených pilířích strategického významu, nabízí seznam možných, orientačních akcí. Uvedené pilíře jsou:

1. Modrý růst
2. Propojení regionů (dopravních a energetických sítí)
3. Kvalita životního prostředí
4. Udržitelný cestovní ruch

Byla rovněž stanovena dvě průřezová hlediska:

- budování kapacit, včetně komunikačních, pro účinné provádění a pro zvyšování povědomí a podpory veřejnosti,
- výzkum a inovace na podporu tvorby vysoce kvalifikovaných pracovních míst, růstu a konkurenceschopnosti. Spolupráce v rámci nadnárodních sítí může přinést na trh nové nápady a přispět k rozvoji nových produktů a služeb.

⁶ COM(2013) 468 ze dne 27. června 2013.

⁷ Akční plán bude pravidelně přezkoumáván a aktualizován na základě nově vznikajících potřeb.

Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně a řízení rizik katastrofy dále tvoří horizontální zásady pro všechny čtyři pilíře.

Z konzultací uskutečněných v rámci každého pilíře rovněž vzešel určitý počet témat akčního plánu, kterým je třeba naléhavě věnovat pozornost a které mohou mít ze společného opatření největší prospěch. Tato témata jsou rovněž důležitá z hlediska politik EU, a zejména politik s územním rozměrem. Vybraná témata v rámci každého pilíře jsou uvedena dále.

3.1. MODRÝ RŮST

Cílem tohoto pilíře, jehož koordinátory jsou Řecko a Černá Hora⁸, je urychlit inovativní růst mořského a námořního odvětví v regionu prostřednictvím podpory udržitelného hospodářského rozvoje a vytváření pracovních míst a obchodních příležitostí v rámci modré ekonomiky, včetně rybolovu a akvakultury. To vyžaduje podporu vytváření klastrů zahrnujících výzkumná střediska, veřejné agentury a soukromé společnosti. Koordinované řízení rybolovu zkvalitní shromažďování údajů, sledování a kontrolu. Společné plánování a větší administrativní kapacita a kapacita v oblasti spolupráce zlepší využívání stávajících zdrojů a námořní správu na úrovni celé mořské pánve.

Modré technologie

Vytvoření vysoce kvalifikovaných pracovních míst a hospodářských příležitostí soustředěním úsilí na výzkum a inovace, rozvoj klastrů a přenos znalostí souvisejících s modrými technologiemi specifickými pro tento region, které jsou vázány na regionální a vnitrostátní strategie pro inteligentní specializace (jako např. zelená stavba lodí, jachting, biotechnologie, podvodní robotika).

Rybolov a akvakultura

Zvýšení ziskovosti a udržitelnosti akvakultury a rybolovu zdokonalením shromažďování údajů, sledování a kontroly, prováděním víceletých plánů řízení rybolovu na úrovni mořské pánve, harmonizací norem, zlepšováním dovedností a schopností dodržovat pravidla a normy EU a zvyšováním přidané hodnoty místních hodnotových řetězců pro potraviny z mořských živočichů, a to zejména prostřednictvím zvláštních výzkumných a inovačních platforem, společného rozvíjení informací o trhu a transparentnějšího uvádění produktů na trh a jejich zpracování.

Námořní a mořská správa a služby

Zlepšení administrativních a institucionálních kapacit, námořních služeb a lepší správa věcí veřejných, včetně sdílení údajů, společného plánování a koordinovaného řízení stávajících zdrojů (např. územní plánování námořních prostor a integrovaná správa pobřeží).

Příklady cílů do roku 2020 mohou být:

⁸ Rozvoj jednotlivých pilířů akčního plánu koordinovala dvojice zemí, jedna členská země EU a jedna, která není členem EU, na základě vlastního výběru.

- nárůst investic do výzkumu modrých technologií o 20 % – v porovnání se základním scénářem,
- přijetí a provádění víceletých plánů řízení rybolovu na úrovni moří,
- veškeré vody spadající do vnitrostátní jurisdikce územních plánů námořních prostor a veškeré pobřežní trasy by měly být zahrnuty do integrované správy pobřeží a měly by být přijaty veškeré prováděcí mechanismy.

3.2. PROPOJENÍ REGIONU

Cílem tohoto pilíře, jehož koordinátory jsou Itálie a Srbsko⁹, je zlepšit propojení dopravy a energetických sítí jak v rámci regionu, tak se zbytkem Evropy. Vzájemně propojené a udržitelné dopravní a energetické sítě jsou nezbytným předpokladem rozvoje regionu. Omezení „úzkých hrdel“ a rozvoj sítí infrastruktury a regulačních rámců vyžaduje spolupráci. Koordinované sledování námořní a multimodální dopravy zvýší konkurenceschopnost.

Námořní doprava

Bezpečná námořní doprava závisí na harmonizovaných systémech dohledu a vytvoření moderních intermodálních přístavů vytvářejících klastry. Modernizace řízení dopravy s ohledem na přetížení dopravy vyžaduje spolupráci mezi zeměmi a přístavy, pokud mají být schopné obstát v celosvětové hospodářské soutěži, a to zejména s přístavy v severní Evropě.

Intermodální spojení s vnitrozemím

Podpora rozšíření námořní přepravy zboží bude vyžadovat modernizaci intermodálního spojení s vnitrozemím. Rozvoj dopravních uzlů a centrál kombinujících námořní, železniční, silniční, leteckou a vnitrozemskou vodní dopravu musí vycházet z udržitelných systémů dopravy, jež jsou propojeny mimo jiné s místními a regionálními plány kvality ovzduší. Společná opatření – materiální i nemateriální povahy – by měla omezit „úzká hrdla“ na hranicích.

Energetické sítě

Tři cíle energetické politiky EU – konkurenceschopnosti, bezpečnosti dodávek energie a udržitelnosti – lze dosáhnout prostřednictvím dobře propojeného energetického trhu. Připojení elektrických rozvodných sítí a dokončení plynárenských sítí vyžaduje investice. Bude třeba prosadit regulační opatření k odstranění překážek pro přeshraniční investice.

Příklady cílů do roku 2020 mohou být:

- zdvojnásobení současného tržního podílu kontejnerové přepravy v rámci jadransko-jónského trhu způsobem, který omezí dopady na životní prostředí,
- snížení čekací doby na regionálních hraničních přechodech o 50 %.

⁹

Viz pozn. pod čarou č. 8.

3.3. KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Cílem tohoto pilíře, jehož koordinátory jsou Slovinsko a Bosna a Hercegovina¹⁰, je řešení kvality životního prostředí prostřednictvím spolupráce na úrovni regionu. Přispěje k dobrému stavu prostředí mořských a pobřežních ekosystémů, snížení znečištění moře, omezení zakrývání půdy, zmírnění jeho důsledků a jeho kompenzaci¹¹, snižování znečišťování ovzduší¹² a zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémů. Společná opatření na zachování ekoregionů rozkládajících se v několika zemích jsou prospěšná pro přírodní dědictví Evropy: zajišťují rovněž, že investice do infrastruktury nepovedou ke zhoršení stavu životního prostředí a krajiny ani k většímu znečištění.

Mořské prostředí

- **Hrozby pro biologickou rozmanitost na pobřeží a v moři:** snížení tlaku na mořské a pobřežní ekosystémy prostřednictvím lepší znalosti biologické rozmanitosti a koordinovaného uplatňování územního plánování námořních prostor / integrované správy pobřeží, příslušných právních předpisů na ochranu životního prostředí¹³ a společné rybářské politiky. K zachování biologické rozmanitosti dále přispěje zlepšení přeshraničních sítí otevřených vod v rámci chráněných mořských oblastí a výměna osvědčených postupů mezi řídicími orgány.
- **Znečištění moře:** koordinované investice do čistíren odpadních vod a zpracování pevného odpadu, společné úsilí při řešení celého životního cyklu odpadků v moři, sdílená schopnost reagovat na ropné skvrny a další rozsáhlá znečištění a předcházení tomuto znečištění, omezení hluku pod vodou, stejně jako zlepšení povědomí zemědělců o negativních dopadech nadměrného používání dusičnanů výrazně sníží ohrožení mořských živočichů a rostlin a lidského zdraví.

Nadnárodní suchozemská stanoviště a biologická rozmanitost

Bude podporováno společné přeshraniční řízení ekoregionů a také zdravých populací velkých masožravců a opatření ke zlepšení dodržování pravidel lovu stěhovavých ptáků.

Mezi příklady cílů může patřit:

- vytvoření společné platformy všech zemí pro shromažďování údajů, výzkum a analýzu do konce roku 2015,
- rozšíření sítí NATURA 2000 a Emerald a vytvoření soudržné sítě mořských chráněných oblastí podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí do roku 2020,
- pokrytí 10 % povrchu Jaderského a Jónského moře do roku 2020 chráněnými mořskými oblastmi v souladu s mezinárodními závazky.

¹⁰ Viz pozn. pod čarou č. 8.

¹¹ SWD(2012) 101 – Pokyny týkající se osvědčených postupů pro omezení zakrývání půdy, zmírnění jeho důsledků a jeho kompenzaci.

¹² SO₂, NO₂, částice a ozon.

¹³ Zejména rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí a směrnice EU o stanovištích a ptácích.

3.4. UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH

Cílem tohoto pilíře, jehož koordinátory jsou Chorvatsko a Albánie¹⁴, je rozvoj plného potenciálu inovativního, udržitelného a zodpovědného kvalitního cestovního ruchu v regionu. Diverzifikace produktů a služeb cestovního ruchu spolu s řešením jeho sezonní povahy posílí podnikání a přispěje k tvorbě pracovních míst. Uvedení „značky“ produktů a služeb v oblasti cestovního ruchu jadransko-jónského regionu na celosvětový trh zvýší poptávku.

Nabídka diverzifikovaného cestovního ruchu (produkty a služby)

Potenciál bohatého dědictví regionu dosud není plně využit. Lze využít výhod klimatu a trhu a vytvořit silně podnikatelsky orientované dynamické prostředí vycházející z osvědčených postupů. V akčních plánech územního rozvoje je možné podporovat alternativní a celoroční cestovní ruch. Diverzifikace a zkvalitnění nabídky cestovního ruchu jsou klíčem k udržitelným produktům a službám cestovního ruchu.

Udržitelné a zodpovědné řízení cestovního ruchu (inovace a kvalita)

Udržitelný a zodpovědný rozvoj mezi zúčastněnými stranami cestovního ruchu vyžaduje další opatření. Patří mezi ně společné normy a pravidla, omezení dopadu hromadného cestovního ruchu na životní prostředí, zlepšování dovedností a zapojení všech zúčastněných stran (veřejných subjektů, soukromých subjektů, návštěvníků) do prosazování koncepce udržitelného a zodpovědného cestovního ruchu.

Příklady cílů do roku 2020 mohou být:

- 50% nárůst počtu turistů příjezdějících mimo sezonu,
- vytvoření 5 nových makroregionálních turistických tras.

4. SPRÁVA A PROVÁDĚNÍ

Ze zkušeností se stávajícími makroregionálními strategiemi vyplývá, že dobré a stabilní správní mechanismy mají rozhodující úlohu, pokud jde o účinné provádění. Ve zprávě Komise o správě a řízení makroregionálních strategií z května 2014¹⁵ jsou stanoveny tři hlavní požadavky: silnější politické vedení, účinné rozhodování a dobrá organizace.

Lepší správa není otázkou většího objemu prostředků nebo byrokracie, ale toho, jak a kdo bude strategii provádět a zahajovat a financovat společná opatření. Správa musí mít jak politický, tak operační rozměr: tj. příslušná ministerstva a prováděcí orgány stanoví strategické cíle a jejich důslednou návaznou kontrolu. Díky tomu může být dosaženo jasnějších výsledků a většího dopadu.

Koordinace

Mezi zúčastněnými zeměmi a jednotlivými ministerstvy a rozhodovacími úrovněmi v rámci každé země je třeba koordinace. V rámci každého pilíře budou dva koordinátoři z příslušných

¹⁴ Viz pozn. pod čarou č. 8.

¹⁵ Zpráva Komise o správě makroregionálních strategií, COM(2014) 284 ze dne 20. května 2014.

ministerstev ze dvou různých zemí úzce spolupracovat se svými přeshraničními protějšky na rozvoji a provádění akčního plánu.

Komise bude působit jako nezávislý zprostředkovatel a bude zajišťovat evropskou perspektivu za podpory skupiny na vysoké úrovni pro makroregionální strategie se zástupci zemí EU-28 i zemí mimo EU, které se podílí na strategiích.

Provádění

Mezi klíčové předpoklady dobrého provádění patří:

- aby země považovaly tuto strategii za politiku průřezovou napříč odvětvovými politikami a dotýkající se všech úrovní státní správy,
- plné a účinné zapojení zemí, které nejsou členskými státy EU, na všech úrovních,
- vysoká úroveň politické podpory, kdy ministři určí celkové zaměření strategie, přijmou ji a převezmou za ni odpovědnost, zajistí soulad mezi politikami a výší prostředků, a budou tak poskytnuty zdroje a status na úrovni rozhodování a na technické úrovni,
- aby Komise, která ručí za evropský rozměr, zajistila strategický přístup na úrovni EU,
- aby země sledovaly pokrok a prováděly jeho hodnocení a aby poskytovaly poradenství ohledně provádění,
- dobré využívání práce stávajících regionálních organizací,
- spolehlivá podpora pro koordinátory jednotlivých pilířů, zejména prostřednictvím institucionální a technické pomoci na budování kapacit v rámci programu jadransko-jónské nadnárodní spolupráce na období let 2014–2020,
- zapojení klíčových cílových zúčastněných stran: vnitrostátních, regionálních a místních orgánů, poslanců (regionálních, vnitrostátních a evropských), hospodářských a sociálních subjektů, občanské společnosti, akademické obce a nevládních organizací.

Pokud má strategie stát na pevných základech, je třeba přijmout v těchto záležitostech včasná rozhodnutí.

Financování

Strategie se provádí mimo jiné prostřednictvím uvolnění a sjednocení příslušného evropského a vnitrostátního financování čtyř pilířů a témat. Schválením strategie se vlády zúčastněných zemí zavazují k čerpání těchto prostředků k provedení akčního plánu. Významné zdroje a širokou škálu nástrojů a technických možností poskytuje zejména Evropský strukturální a investiční fond a nástroj předvstupní pomoci pro období 2014–2020.

K dispozici jsou další finanční prostředky a nástroje pro tyto pilíře, zejména program Horizont 2020 pro všechny pilíře, nástroj pro propojení Evropy pro 2. pilíř, program LIFE pro 3. pilíř a také pro zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně a pro 4. pilíř program je zde program COSME pro malé a střední podniky. Jiné prostředky jsou k dispozici zejména v rámci investičního rámce pro západní Balkán, Evropské investiční banky a dalších mezinárodních finančních institucí.

Tyto fondy a nástroje by měly vytvářet značný pákový efekt a přilákat financování ze strany soukromých investorů. Tato strategie bude rovněž využívat výsledků činnosti dvou dalších makroregionálních strategií v oblasti inovativního financování.

Podávání zpráv a hodnocení

Hodnocení bude vycházet z práce koordinátorů pilířů, kteří budou předkládat zprávy o pokroku při dosahování cílů.

V zájmu zaplnění chybějících mezer v dostupných údajích potřebných ke stanovení výchozí situace bude shromažďování údajů zejména v zemích mimo EU podpořeno jako záležitost týkající se průřezové kapacity prostřednictvím programu jadransko-jónské nadnárodní spolupráce. I když hlavním měřítkem úspěchu je provedení akčního plánu, prvním krokem musí být vypracování podrobnějších ukazatelů.

Zúčastněné země budou pořádat každoročně fórum, kde budou hodnotit výsledky, konzultovat revidovaná opatření a rozvíjet nové přístupy.

5. VAZBY NA POLITIKY EU

Tato strategie, která nevyžaduje žádné změny právních předpisů EU, usiluje o posílení politik EU významných z hlediska regionu¹⁶. Rovněž podporuje větší dodržování právních povinností EU a zabývá se nedostatky a praktickými potížemi, které způsobují zpoždění, zejména ty, které se týkají jednotného trhu a životního prostředí¹⁷. Důraz je kladen na integrovaný přístup, který v sobě spojuje různé oblasti politik pro územně soudržné provádění politik EU. To zdůrazňuje vazby mezi evropskými politikami a programy, včetně strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti¹⁸, přizpůsobení se změně klimatu¹⁹ a rámcových programů výzkumu a vývoje EU.

6. ŠIRŠÍ VAZBY

Je třeba zajistit koordinaci se související strategií EU pro dunajský region a také budoucí strategií EU pro alpský region. V tomto ohledu může sehrát zásadní úlohu program INTERACT.

Je třeba usilovat o synergie s dalšími mezivládními subjekty, které odpovídají zeměpisné poloze strategie, jako je např. jadransko-jónská iniciativa, nebo mají jinou či širší oblast působnosti, jako např. Rada pro regionální spolupráci nebo Středoevropská iniciativa.

Důležitá je koordinace s programy a iniciativami pro celou oblast Středozemního moře²⁰ a soulad se stávajícími právními rámci²¹.

¹⁶ Např. směrnice o územním plánování námořních prostor, společná rybářská politika, politika EU v rámci řízení rizik v případě katastrof, transevropské sítě (doprava a energetika), budoucí dopravní společenství atd.

¹⁷ Zejména směrnice o ochraně ptáků a stanovišť, rámcová směrnice o vodě, rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí, rámcová směrnice o ochraně vod před znečištěním dusičnany, o kvalitě vnějšího ovzduší, národních emisních stropů a o odpadech.

¹⁸ COM(2011) 244.

¹⁹ COM(2013) 216.

²⁰ Zejména s Uníí pro Středomoří a Generální komisí pro rybolov ve Středozemním moři.

²¹ Např. Barcelonská úmluva o ochraně mořského prostředí a pobřežních oblastí Středozemního moře.

7. ZÁVĚRY

Po letech složitých politických a hospodářských okolností má jadranský a jónský region nadějnější vyhlídky. Strategie poskytuje celkový rámec pro koordinaci politik a územní spolupráci a tím činí z tohoto regionu lepší místo pro život, práci a zábavu. Region může být ukázkovým příkladem růstu, zaměstnanosti a myšlenek a stát se branou do jiných částí světa. Společné úsilí může region připravit na výzvy a příležitosti 21. století.

Komise proto vyzývá Radu, aby toto sdělení podpořila. Vyzývá rovněž Evropský parlament, Výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor, aby tento dokument přezkoumaly.

